

Wymagania edukacyjne klasa III

Edukacja polonistyczna

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania:

- ✓ obdarza uwagę rówieśników i dorosłych
- ✓ słucha wypowiedzi nauczyciela, rówieśników i innych osób w różnych codziennych sytuacjach
- ✓ okazuje szacunek wypowiadającej się osobie
- ✓ wykonuje proste zadania według usłyszanej instrukcji, podawanej przez nauczyciela etapowo
- ✓ zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia słuchanej wypowiedzi
- ✓ słucha z uwagą tekstów czytanych przez nauczyciela
- ✓ słucha uważnie i z powagą wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych
- ✓ słucha tekstów interpretowanych artystycznie
- ✓ przejawia w powyższych wydarzeniach zachowanie adekwatne do sytuacji
- ✓ słucha wypowiedzi innych i najczęściej czeka na swoją kolej, aby się wypowiedzieć
- ✓ potrafi na ogół panować nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wykazywania tej potrzeby przez drugą osobę

2. Osiągnięcia w zakresie mówienia:

- ✓ mówi na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym oraz inspirowane literaturą
- ✓ wypowiada się, stosując adekwatne do sytuacji wybrane techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji
- ✓ formułuje pytania, dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia
- ✓ wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą, wydarzeniami kulturalnymi
- ✓ porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy
- ✓ opowiada treść historyjek obrazkowych, dostrzegając związki przyczynowo-skutkowe
- ✓ wypowiada się na temat ilustracji
- ✓ opowiada treść historyjek obrazkowych
- ✓ systematycznie wzbogaca słownictwo czynne
- ✓ odpowiada na pytania dotyczące przeczytanych tekstów, ilustracji
- ✓ omawia treść przeczytanych tekstów i obejrzanych ilustracji
- ✓ nadaje znaczenie i tytuł obrazom i fragmentom tekstów
- ✓ składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy
- ✓ recytuje z pamięci krótkie rymowanki, wiersze, piosenki
- ✓ dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażając szacunek i empatię do rozmówcy
- ✓ dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno
- ✓ nazywa czynności, sytuacje, doświadczenia
- ✓ wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi
- ✓ nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi
- ✓ uczestniczy w zabawie teatralnej
- ✓ ilustruje mimiką, gestem i ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego
- ✓ rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie

3. Osiągnięcia w zakresie czytania:

- ✓ odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy
- ✓ porządkuje we właściwej kolejności ilustracje historyjek obrazkowych
- ✓ uzupełnia brakującą ilustrację historyjki obrazkowej
- ✓ czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w czasie zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych
- ✓ czyta i rozumie krótkie teksty informacyjne
- ✓ czyta w skupieniu po cichu i rozumie teksty drukowane
- ✓ czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszytcie
- ✓ wyodrębnia postacie i zdarzenia w tekstach do nauki czytania i krótkich tekstach literackich
- ✓ ustala kolejność zdarzeń i ich wzajemną zależność
- ✓ odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych
- ✓ odróżnia postacie główne i drugorzędne
- ✓ wskazuje cechy i ocenia bohaterów
- ✓ określa nastrój w przeczytanym utworze
- ✓ wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera
- ✓ odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości, byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych
- ✓ wyszukuje w tekstach fragmenty będące odpowiedzią na sformułowane przez nauczyciela pytanie
- ✓ wyszukuje w tekstach fragmenty określone przez nauczyciela
- ✓ wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia
- ✓ wyróżnia w czytanych utworach literackich zdania opisujące bohatera (człowieka lub zwierzę)
- ✓ eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadanie twórcze, np. dalsze losy bohatera
- ✓ komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu
- ✓ wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis
- ✓ czyta książki wskazane przez nauczyciela
- ✓ czyta książki samodzielnie wybrane

4. Osiągnięcia w zakresie pisania:

- ✓ dba o estetykę i poprawność graficzną odręcznego pisma
- ✓ pisze czytelnie i płynnie zdania i tekst ciągły
- ✓ rozmieszcza poprawnie tekst ciągły na stronie zeszytu
- ✓ pisze w jednej linii
- ✓ przepisuje zdania i tekst ciągły
- ✓ przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć
- ✓ pisze z pamięci wyrazy i zdania
- ✓ pisze ze słuchu wyrazy i zdania
- ✓ stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu
- ✓ zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne
- ✓ porządkuje i zapisuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery

- ✓ zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące dyscyplin naukowych
- ✓ pisze wielką literą imiona, nazwiska, nazwy miast, rzek, ulic, nazwy geograficzne, tytuły utworów i książek
- ✓ pisze poprawnie wyrażenia przyimkowe – nad, pod, obok, w, za, przy, przed
- ✓ pisze samodzielnie kilka zdań na podany temat
- ✓ pisze notatkę, życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list
- ✓ zapisuje wielką literą adres nadawcy i odbiorcy listu
- ✓ pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe
- ✓ układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności
- ✓ układa i zapisuje plan wypowiedzi
- ✓ układa i pisze opis przedmiotu, rośliny, zwierzęcia na podstawie ilustracji lub własnych obserwacji
- ✓ układa i zapisuje opowiadanie złożone z około 10 zdań

5. Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego:

- ✓ wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach sylaby oraz głoski
- ✓ różnicuje głoski na samogłoski i spółgłoski
- ✓ rozróżnia i stosuje w poprawnej formie rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki
- ✓ rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- ✓ przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone
- ✓ gromadzi słownictwo wokół danego tematu
- ✓ gromadzi wyrazy/skojarzenia z podanym wyrazem
- ✓ rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym
- ✓ łączy w pary i tworzy pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym (różne części mowy)
- ✓ zna wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- ✓ tworzy rodziny wyrazów
- ✓ używa wyrazów bliskoznacznym
- ✓ zna wyrazy o różnym znaczeniu, taka sama pisownia, różna pisownia, takie samo brzmienie (homonimy) np. zamek–budowla, w drzwiach oraz wyrazy o innym znaczeniu, innej pisowni (homofony) np. morze, może
- ✓ tworzy rymy
- ✓ tworzy wyrazy miłe i nieprzyjemne (kot, kotek, kocur, kocisko; pies, psina, psisko; ptak, ptaszek, ptaszysko itp.)
- ✓ zna znaczenie wybranych porównań, stałych związków frazeologicznych i przysłów
- ✓ łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdania pojedyncze i zdania złożone
- ✓ odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, życzeniami, zaproszeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem, listem

6. Osiągnięcia w zakresie samokształcenia:

- ✓ podejmuje próby zapisu nowych samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego
- ✓ korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii, zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania

- ✓ wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się

Edukacja matematyczna

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych:
  - ✓ określa położenie przedmiotów w przestrzeni i na płaszczyźnie
  - ✓ rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała i drugiej osoby
  - ✓ wyprowadza kierunki od siebie i innej osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku)
  - ✓ dostrzega symetrię i rysuje drugą połowę figury symetrycznej
  - ✓ porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy i porządkuje je w serie malejące i rosnące
  - ✓ posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos
2. Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności:
  - ✓ liczy (w przód i wstecz) od danej liczby po 1, po 2, po 10 w dostępnym mu zakresie
  - ✓ liczy setkami do 1000
  - ✓ rozumie pojęcie liczby w aspekcie głównym, porządkowym i miarowym
  - ✓ wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, setki, tysiące
  - ✓ odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1500, 10 000, 800 000):
  - ✓ umie zapisać cyframi i odczytać wybrane liczby do 1 000 000
  - ✓ porównuje dwie dowolne liczby w zakresie 10 000 (słownie i z zastosowaniem znaków: $<$, $>$, $=$)
  - ✓ porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie
  - ✓ rozumie sformułowania typu: liczba o 7 i więcej większa, liczba o 10 i więcej mniejsza w zakresie dostępnym dla dziecka
3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami:
  - ✓ wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia oraz związki między nimi
  - ✓ korzysta intuicyjnie z własności działań
  - ✓ dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach) zakresie 1000
  - ✓ mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia
  - ✓ mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20
  - ✓ mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, cząstkowe wyniki działań
  - ✓ rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko)
  - ✓ stosuje własną strategię obliczeń, poprawnie zapisuje przeprowadzone obliczenia
  - ✓ posługuje się znakiem równości, znakami czterech podstawowych działań
  - ✓ korzysta intuicyjnie z własności działań
  - ✓ dodaje liczby dwucyfrowe typu $32 + 24$, $45 + 38$ i odpowiednie przypadki odejmowania, zapisując w razie potrzeby – cząstkowe wyniki działań lub wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik
  - ✓ sprawnie dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100
  - ✓ sprawdza wyniki dodawania za pomocą odejmowania
  - ✓ podejmuje próby obliczania sum i różnic różnymi sposobami

- ✓ oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$
- ✓ podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabeli mnożenia
- ✓ sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia
- ✓ ilustruje mnożenie i dzielenie
- ✓ stosuje w praktyce i na materiale manipulacyjnym rozdzielność mnożenia względem dodawania
- ✓ zna terminy: czynniki, iloczyn, dzielna, dzielnik, iloraz
- ✓ oblicza niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę)
- ✓ rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę)
- ✓ ilustruje formuły działań na grafach i w tabelach, oblicza je
- ✓ porównuje, dodaje i odejmuje pełne tysiące w zakresie 10 000

4. Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych:

- ✓ analizuje i rozwiązuje zadania matematyczne wyrażone w konkretnych sytuacjach, na rysunkach, diagramach, tabelkach lub w słownie podanej treści,
- ✓ dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób np. diagramie
- ✓ rozwiązuje, układa i przekształca zadania jednodziałaniowe
- ✓ rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe
- ✓ rozwiązuje zadania złożone łańcuchowo
- ✓ rozwiązuje zadania złożone nie łańcuchowo
- ✓ rozwiązuje zadania złożone w kilku etapach
- ✓ rozwiązuje wybrane zadania złożone
- ✓ podejmuje próby rozwiązywania zadań złożonych w jednym zapisie zgodnie z kolejnością sugerowaną treścią zadania
- ✓ układa zadania tekstowe do podanych sytuacji, rysunków i formuł działań, rozwiązuje je i przekształca
- ✓ rozwiązuje zadania nietypowe i celowo źle sformułowane
- ✓ rozwiązuje zadania typu logicznego
- ✓ tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną
- ✓ wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych

5. Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych:

- ✓ rozpoznaje i nazywa figury: koło, prostokąt (w tym kwadrat), trójkąt
- ✓ rozpoznaje i poprawnie nazywa figury położone nietypowo
- ✓ rysuje odcinki i łamane o podanej długości
- ✓ rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty) wykorzystując sieć kwadratową
- ✓ mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego
- ✓ oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym kwadratu) o danych bokach
- ✓ rysuje drugą połowę figury geometrycznej
- ✓ rysuje figury w pomniejszeniu i powiększeniu
- ✓ kontynuuje regularność w prostych motywach (szlaczki, rozety)
- ✓ rozpoznaje i nazywa wybrane cechy figur geometrycznych
- ✓ dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej
- ✓ mierzy i zapisuje wyniki pomiarów długości, szerokości i wysokości przedmiotów

- ✓ dokonuje pomiarów odległości między obiektami, porównuje wyniki
  - ✓ posługuje się jednostkami: milimetr, centymetr, metr, kilometr
  - ✓ wyjaśnia związki między jednostkami długości
  - ✓ posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi
  - ✓ wyjaśnia pojęcie kilometra
  - ✓ wie, że 1 cm to 10 mm
6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji:
- ✓ klasyfikuje objekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy
  - ✓ dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka
  - ✓ dzieli na dwie i cztery części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części,
  - ✓ czwarta część lub ćwierć
  - ✓ używa pojęcia „kilometr” w sytuacjach życiowych (np. przejechaliśmy 27 km)
  - ✓ wykonuje łatwe obliczenia dotyczące miar długości (z zamianą jednostek)
  - ✓ waży przedmioty, używa określeń: tona, kilogram, pół kilograma, dekagram, gram
  - ✓ wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar (z zamianą jednostek)
  - ✓ porównuje ciężar przedmiotów, wskazuje przedmioty lżejsze i cięższe
  - ✓ odmierza płyny różnymi miarkami
  - ✓ używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra
  - ✓ dokonuje prostych obliczeń i porównuje ilości mierzonych płynów
  - ✓ odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym
  - ✓ wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu
  - ✓ posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, pół godziny, kwadrans, minuta, sekunda
  - ✓ wykonuje proste obliczenia zegarowe w obrębie godzin i minut
  - ✓ oblicza upływ czasu z użyciem jednostek: pół godziny, kwadrans
  - ✓ posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera
  - ✓ wie, do czego służą termometry i jakie są ich rodzaje
  - ✓ mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją (również temperatury ujemne bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 5 stopni mrozu, 3 stopnie poniżej zera)
  - ✓ zna kolejność dni tygodnia i miesięcy w roku, liczbę dni w miesiącu
  - ✓ odczytuje, podaje i zapisuje daty
  - ✓ umie uporządkować chronologicznie podane daty
  - ✓ wykonuje proste obliczenia kalendarzowe w sytuacjach życiowych
  - ✓ wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej
  - ✓ zna będące w obiegu monety i banknoty (złote, grosze)
  - ✓ rozumie pojęcie długu i konieczność jego spłaty
  - ✓ rozumie zależności między ilością, ceną i wartością
  - ✓ oblicza koszt zakupów na podstawie ilości i ceny towarów
  - ✓ liczy wartość otrzymanej reszty
  - ✓ układa, rozwiązuje i przekształca proste zadania o kupowaniu i płaceniu
  - ✓ wykorzystuje warcaby i szachy oraz inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad
  - ✓ przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne

- ✓ wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się

Edukacja społeczna

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego:
  - ✓ identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodziną, klasą, a także społecznością lokalną i narodem
  - ✓ poznaje i respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach
  - ✓ uczestniczy w wydarzeniach i uroczystościach szkolnych oraz organizowanych przez społeczność lokalną
  - ✓ wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki
  - ✓ wymienia własne prawa i obowiązki jako członka rodziny i ucznia, stara się przestrzegać ich i stosować je w codziennym życiu
  - ✓ przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu
  - ✓ do przyjętych norm i zasad
  - ✓ ocenia postępowanie swoje i innych osób odnosząc się do poznanych wartości takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne
  - ✓ stosuje formy grzecznościowe w stosunku do dorosłych, w uprzejmy sposób zwraca się do kolegów
  - ✓ okazuje swoim bliskim miłość i przywiązanie
  - ✓ nawiązuje i pielęgnuje przyjaźnie w miarę swoich możliwości
  - ✓ respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku
  - ✓ stara się dzielić z potrzebującymi
  - ✓ wie, że warto być odważnym, zwłaszcza jeśli krzywdzeni są słabsi
  - ✓ zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy, do czego może dążyć, nie krzywdząc innych i dostosowując możliwości do realiów ekonomicznych rodziny
  - ✓ stara się być sprawiedliwym i prawdomównym, przeciwdziała kłamstwu i obmowie
  - ✓ wie, że nie wolno zabierać cudzej własności bez pozwolenia, pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich
  - ✓ wie, że wyrządzone szkody należy naprawić
  - ✓ przedstawia siebie i grupę, do której należy, klasę
  - ✓ zna podstawowe relacje rodzinne między najbliższymi
  - ✓ rozumie termin adopcja
  - ✓ zapisuje swój adres, zawód rodziców i innych wybranych członków rodziny
  - ✓ posługuje się tymi danymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób, dla bezpieczeństwa własnego jest powściągliwy w używaniu danych osobistych w sytuacjach nowych i wirtualnych
  - ✓ rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, np. drużyny i kluby sportowe
  - ✓ stosuje we właściwej sytuacji słowa: porozumienie, umowa
  - ✓ uczestniczy w wyborach do samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole
  - ✓ wymienia przykłady stowarzyszeń powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, w tym stowarzyszenia pomocy osobom niepełnosprawnym, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa, Unia Europejska
  - ✓ nazywa wybrane narodowości

- ✓ jest tolerancyjny – wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa (bez względu na miejsce urodzenia, kolor skóry, wyznawaną religię czy status materialny)
- ✓ przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt i tradycji w różnych regionach Polski
- ✓ wie, że są różnice między ludźmi różnych narodów i kultur, podaje przykłady z wybranych krajów Unii Europejskiej i innych regionów świata (m.in. opisuje tradycyjne życie Eskimosów)
- ✓ wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu
- ✓ komunikuje się za pomocą nowych technologii
- ✓ współpracuje z innymi w różnych sytuacjach życiowych
- ✓ jest uczynny i uprzejmy wobec innych, nawet jeśli różni się od niego pod względem sytuacji materialnej czy zwyczajów
- ✓ wie, że wynagrodzenie otrzymuje się za pracę
- ✓ wie, że ludzie mają różną sytuację materialną
- ✓ wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych, należy dostosowywać własne oczekiwania do realiów ekonomicznych rodziny
- ✓ w sytuacjach codziennych niesie pomoc potrzebującym, szczególnie osobom starszym i niepełnosprawnym
- ✓ opisuje, jakie trudności mogą mieć w życiu osoby niesłyszące lub niewidzące
- ✓ ma świadomość istnienia języka migowego oraz alfabetu Braille’a

2. Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym:

- ✓ opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego
- ✓ wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych
- ✓ opowiada wybrane polskie legendy związane m.in. z Wisłą, Krakowem, Warszawą, Wieliczką, powstaniem nazw wybranych miejscowości
- ✓ zna pełną nazwę swojej ojczyzny
- ✓ rozpoznaje symbole narodowe: herb, godło i flagę Polski, hymn polski oraz wybrane stroje ludowe (krakowski, góralski)
- ✓ opowiada o przygotowaniach do świąt, również państwowych (w tym 1 Maja, 2 Maja, 3 Maja, 11 Listopada oraz
- ✓ 1 Listopada) i w miarę możliwości w nich uczestniczy
- ✓ wykonuje chorągiewkę lub kokardę narodową
- ✓ zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp.
- ✓ wie, kiedy zakładamy stroje w barwach narodowych
- ✓ rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, wyjaśnia pojęcie „patron”
- ✓ wymienia imię pierwszego króla Polski
- ✓ zna znaczenie wyrazu konstytucja, wymienia instytucje i osoby, które rządzą w Polsce
- ✓ wymienia nazwy dawnych stolic Polski (Gniezno, Kraków)
- ✓ wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich
- ✓ opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, iż stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie
- ✓ podaje przykłady zmian, które zaszły w świecie w ciągu ostatnich stu lat
- ✓ opowiada historię własnej rodziny, przedstawia jej tradycje
- ✓ przedstawia wybrane postacie i prezentuje ciekawostki o wielkich Polakach, w tym o Fryderyku Chopinie, Mikołaju Koperniku, Marii Skłodowskiej-Curie, Janie Pawle II,

Edukacja przyrodnicza

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego:
  - ✓ rozpoznaje w swoim otoczeniu wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym chronione
  - ✓ rozpoznaje i wyróżnia wybrane cechy ekosystemów: lasu, pola, łąki, zbiorników wodnych, a także sadu, ogrodu i parku
  - ✓ określa składowe i funkcje ekosystemu na przykładzie lasu
  - ✓ rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka w polskim środowisku przyrodniczym,
  - ✓ rozpoznaje wybrane, popularne gatunki hodowlane
  - ✓ wie, w jaki sposób warunki konieczne do rozwoju rośliny, są zaspokajane w hodowlach (m.in. porównuje ze sobą piasek i ziemię z ogrodu)
  - ✓ prowadzi proste hodowle roślin
  - ✓ przedstawia zasady opieki nad zwierzętami domowymi, hodowanymi i innymi
  - ✓ potrafi opowiedzieć o pracach prowadzonych przez człowieka w gospodarstwie rolnym, na polu, w ogrodzie i na łące w kolejnych porach roku
  - ✓ wymienia nazwy gatunków hodowanych i uprawianych w Polsce
  - ✓ wie, jakie korzyści czerpie człowiek z uprawy roślin i hodowli zwierząt m.in. łączy produkty z gatunkiem, dzięki któremu je otrzymujemy, wymienia przykłady sytuacji, w których zwierzęta (psy, konie) pomagają człowiekowi
  - ✓ odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia
  - ✓ opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie podczas pór roku oraz doby m.in. zna sposoby przystosowywania się zwierząt do zmieniających się warunków (odloty i przyloty ptaków itd.), umie powiązać kolejne fazy rozwoju roślin z porami roku (w tym rozwój kwiatów i owoców)
  - ✓ opisuje życie człowieka w konkretnych porach roku (sposób dbania o siebie, prace w gospodarstwie, formy odpoczynku)
  - ✓ wie, jakie są warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt
  - ✓ planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych
  - ✓ tworzy notatki z obserwacji
  - ✓ podejmuje próbę wyjaśnienia istoty obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego
  - ✓ chroni przyrodę (nie śmieci, szanuje rośliny, pomaga zwierzętom przetrwać zimę itd.)
  - ✓ wie o istnieniu wybranych form ochrony przyrody (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody) wymienia ich przykłady m.in. w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie
  - ✓ segreguje odpady
  - ✓ ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania
2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku:
  - ✓ opisuje zawód oraz inne zajęcia wykonywane przez rodziców oraz ludzi znanych z miejsca zamieszkania
  - ✓ ma świadomość czym zajmują się osoby pracujące w szkole oraz w służbach mundurowych i medycznych (policjant, strażak, lekarz, weterynarz), a także w innych wybranych zawodach (pilot, kelner, fryzjerka)
  - ✓ przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów użyteczności publicznej
  - ✓ w sytuacji zagrożenia wie, do kogo może się zwrócić o pomoc

- ✓ zna numery alarmowe telefonów: pogotowia, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112
- ✓ posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej
- ✓ posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia
- ✓ dba o higienę oraz estetykę własną oraz otoczenia, również w trakcie nauki
- ✓ opisuje na czym polega zdrowy styl życia (ruch, w tym na świeżym powietrzu, higiena również jamy ustnej, prawidłowe odżywianie, odpoczynek)
- ✓ ma świadomość konieczności słuchania wskazówek lekarza i stomatologa
- ✓ zna podstawowe zasady zapobiegania chorobom zakaźnym i przeziębieniom
- ✓ zna podstawowe potrzeby fizjologiczne człowieka
- ✓ reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby
- ✓ zna podstawowe zasady pierwszej pomocy (sprawdzenie przytomności, oddechu i ułożenie w bezpiecznej pozycji nieprzytomnego, a także postępowanie w przypadku zranienia, krwotoku z nosa, oparzenia, zadławienia, przegrzania)
- ✓ zna niektóre zagrożenia ze strony innych ludzi.
- ✓ ma świadomość istnienia urzędu rzecznika praw dziecka
- ✓ wymienia i opisuje podstawowe grupy produktów żywnościowych (warzywa i owoce, nabiał itd.)
- ✓ ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia
- ✓ ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych
- ✓ zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjedania ich w nadmiarze
- ✓ przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia – wykonuje kanapki lub sałatkę warzywną
- ✓ ubiera się odpowiednio do stanu pogody
- ✓ potrafi samodzielnie określić stan pogody w danym dniu
- ✓ analizuje zjawiska i wiąże przyczynę ze skutkiem
- ✓ orientuje się, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu lub w telewizji
- ✓ rozróżnia podstawowe znaki drogowe
- ✓ opisuje, w jakim celu stawiane są znaki zakazu, nakazu, informacyjne i ostrzegawcze
- ✓ stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w miejscach publicznych
- ✓ orientuje się, że trudne warunki drogowe i atmosferyczne (oblodzenie, zmrok, śnieg) mogą ograniczać bezpieczeństwo pieszych
- ✓ przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego
- ✓ potrafi kupić bilet na pociąg
- ✓ stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, domu i na dworze, w tym: stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku, wie jak postępować w przypadku samodzielnego pozostania w domu lub kontaktu z nieznajomymi
- ✓ wie, jakie niebezpieczeństwa mogą zagrażać turystom w górach oraz na plaży
- ✓ rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą
- ✓ ma świadomość istnienia zagrożeń ze strony środowiska naturalnego, takich jak np. huragan, burza, lawina, śnieżycy, silne promieniowanie słoneczne oraz ich następstwa: powódź, pożar
- ✓ określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach
- ✓ ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej

- ✓ sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi, straży miejskiej
- ✓ stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych
- ✓ rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami
- ✓ stosuje zasady netetykiety
- ✓ ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka
- ✓ wymienia przykłady pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka (w tym opisuje działanie katalogu elektronicznego w bibliotece)

3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej:

- ✓ określa położenie swojej miejscowości
- ✓ podaje status administracyjny własnej miejscowości (wieś, miasto)
- ✓ opisuje charakterystyczne elementy przyrody
- ✓ opisuje charakterystyczne miejsca wybranego obszaru w Polsce (np. okolicy zamieszkania) w tym Parki Krajobrazowe i Parki Narodowe.
- ✓ wie, w jakim regionie Polski mieszka
- ✓ wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, góry (w tym Tatry, Bieszczady, Karkonosze, Baranią Górę), morze, rzeki (Wisłę Odrę, największe rzeki w swoim regionie), wybrane miasta (swoją miejscowość, Warszawę, Gdańsk, Kraków, Toruń, Wieliczkę, stolice makroregionów Polski oraz inne miasta poznawane przy okazji różnych tematów)
- ✓ wskazuje na mapie i opisuje warunki naturalne ważniejszych krain geograficznych Polski
- ✓ wymienia i wskazuje na mapie główne kierunki geograficzne
- ✓ określa położenie miejscowości używając określeń „na północ od...”
- ✓ podejmuje próby samodzielnego odczytywania mapy oraz wyznaczania trasy na podstawie prostych wskazówek
- ✓ wymienia nazwę stolicy Polski, opisuje wygląd herbu
- ✓ opisuje charakterystyczne obiekty Warszawy (w tym również Pomnik Małego Powstańca i Grób Nieznanego Żołnierza)
- ✓ wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju
- ✓ przedstawia charakterystyczne dla Polski miejsca i tradycje z których słynie, m.in. opowiada o zabytkach Krakowa i Warszawy, najstarszej kopalni w Wieliczce, szczególnie cennych obszarach przyrodniczych, wymienia nazwy miejscowości, w których można zwiedzać zabytkową starówkę, średniowieczne zamki, porty
- ✓ opisuje sporty zimowe, wymienia miejsca, w których można je w Polsce uprawiać oraz nazwiska najbardziej znanych Polskich sportowców (m.in. Adam Małysz, Justyna Kowalczyk)
- ✓ wie, że Polska znajduje się w Europie i należy do Unii Europejskiej
- ✓ wyznacza główne kierunki geograficzne na podstawie cienia
- ✓ rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów (w tym grad i mgła) oraz osadów atmosferycznych (rosa, szron, szadź)
- ✓ zna kolejność pór roku
- ✓ podaje daty rozpoczęcia kolejnych pór roku
- ✓ potrafi wymienić różnice w pogodzie między poszczególnymi porami roku (m.in. nazywa związane z nimi zjawiska atmosferyczne)
- ✓ przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym
- ✓ wykonuje makietę Układu Słonecznego

Edukacja plastyczna

1. Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń – wyróżnianie w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach
  - ✓ wyróżnia kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe, podobieństwa, różnice, cechy charakterystyczne części składowych
  - ✓ wyróżnia wielkości i proporcje, położenie i oddalenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych, różnice w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt
  - ✓ wyróżnia barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę
  - ✓ wyróżnia cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się

2. Osiągnięcia w zakresie działalności plastycznej i ekspresji twórczej:
  - ✓ wypowiada się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie
  - ✓ umie stosować poznane narzędzia i materiały
  - ✓ posługuje się takimi środkami wyrazu plastycznego, jak kształt, barwa, faktura
  - ✓ wykonuje prace rysunkowe, malarskie i graficzne
  - ✓ wypowiada się w różnych technikach, tworząc przestrzenne prace plastyczne (rzeźby w plastelinie, glinie, modelinie i in.)
  - ✓ rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem
  - ✓ maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli
  - ✓ wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.
  - ✓ modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych (np. szyszki, kasztany, żołędzie, patyki, kora, papier, bibuła, karton, folia metalowa, cienkie druciki, tworzywa, sznurki, opakowania itd.)
  - ✓ odbija, powiela za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych
  - ✓ wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej
  - ✓ wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów, jako
  - ✓ niespodzianki (np. prezent, zaproszenie)
  - ✓ przedstawia zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, realne i fantastyczne, uwzględniając możliwości ruchu ludzi i zwierząt, przedstawia obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń
  - ✓ przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, relacji w przestrzeni, barw, faktury, waloru czy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, zamkniętej, otwartej
  - ✓ ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką
  - ✓ przedstawia nastroje, stany uczuciowe, własne i inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi, filmami, świętami, ważnymi wydarzeniami itd.

- ✓ tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory
  - ✓ korzysta z narzędzi medialnych w swojej działalności twórczej
  - ✓ umie korzystać z przekazów medialnych w zakresie pozyskiwania informacji o wybranych dziedzinach sztuki
  - ✓ tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka
3. Osiągnięcia w zakresie recepcji sztuk plastycznych:
- ✓ rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę
  - ✓ nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową
  - ✓ wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów
  - ✓ rozpoznaje wybrane dzieła malarskie
  - ✓ rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa
  - ✓ nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swojego pochodzenia lub innych
  - ✓ odróżnia techniki malarskie od graficznych
  - ✓ wyjaśnia pojęcia: oryginał, kopia, obrazu lub rzeźby, reprodukcja
  - ✓ wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych

Edukacja techniczna

1. Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy:
- ✓ dobiera odpowiednie materiały i narzędzia, posługuje się nimi zgodnie z podanymi zasadami
  - ✓ umie stosować poznane narzędzia i materiały
  - ✓ odmierza odpowiednie ilości materiału (prezentuje ekonomiczny styl działania – nie marnuje materiału)
  - ✓ organizuje pracę i planuje kolejne czynności, utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy
  - ✓ utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w sali zabaw, szatni, ogrodzie)
  - ✓ sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku
  - ✓ dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy
  - ✓ wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa
  - ✓ przedstawia własny pomysł rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie
  - ✓ planuje i realizuje własne projekty/prace
  - ✓ zgodnie współdziała w zespole w czasie realizacji tych prac
  - ✓ wie, że dobra organizacja działania technicznego wymaga pracy indywidualnej i współpracy zespołowej
  - ✓ ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń
  - ✓ wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie
  - ✓ zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych
2. Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania:

- ✓ odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną
- ✓ określa wartość urządzeń z punktu widzenia cech użytkowych (łatwa lub trudna obsługa), ekonomicznych, estetycznych
- ✓ wie, że wartość użytkowa urządzenia ma ważne znaczenie w czasie podejmowania decyzji o nabywaniu i stosowaniu
- ✓ wie, jak wytworzono niektóre przedmioty codziennego użytku (meble, samochody, sprzęt gospodarstwa domowego)
- ✓ wie, jak ludzie wykorzystywali dawniej i wykorzystują dziś siły przyrody (wiatr, wodę)
- ✓ rozpoznaje wybrane rodzaje maszyn i urządzeń
- ✓ podaje przykłady znanych sobie urządzeń wytwórczych (narzędzia, przyrządy), transportowych (samochody, statki, samoloty), informatycznych (komputer, telefon komórkowy)
- ✓ wymienia różne rodzaje budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele i in.)
- ✓ zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. latarka, szczotka do zębów)
- ✓ wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązania, szycia lub zszywania zszywkami, sklejanie taśmą itp.
- ✓ wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń rozłącznych:
- ✓ spinania spinaczami biurowymi, wiązania sznurkiem lub wstążką ozdobną
- ✓ wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe wycinane
- ✓ umie ciąć papier, tekturę i wybrane tworzywa sztuczne
- ✓ wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna
- ✓ montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych według podanych prostych instrukcji i schematów rysunkowych (latawce, makiety domów, statków, samolotów i in.)
- ✓ stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń
- ✓ umie obsługiwać urządzenia techniczne, stosując się do zasad podanych w instrukcjach obsługi
- ✓ wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania

Edukacja muzyczna

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki:

odróżnia podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo i dynamikę)

- ✓ aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy
- ✓ rozpoznaje i wyraża środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny słuchanych utworów
- ✓ rozpoznaje różne rodzaje źródeł dźwięku
- ✓ rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i na orkiestrę

- ✓ zna i rozpoznaje niektóre rodzaje głosów ludzkich (sopran, bas)
- ✓ rozpoznaje brzmienie wybranych instrumentów muzycznych (fortepianu, gitary, skrzypiec, trąbki, fletu, perkusji)
- ✓ zna podstawowe formy muzyczne (AB, ABA) i reaguje ruchem lub gestem na ich części
- ✓ uczestniczy w koncertach muzycznych w szkole i poza nią
- ✓ zachowuje się kulturalnie podczas koncertu
- ✓ wyraża opinie o wysłuchanych prezentacjach muzycznych

2. Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew:

improwizuje głosem proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów
 śpiewa własne piosenki i rymowanki (rymowanki powitalne, wycieczki, fraszki szkolne i inne)

- ✓ podczas śpiewu dba o prawidłową postawę, artykulację i oddech
- ✓ śpiewa piosenki charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich
- ✓ realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych
- ✓ śpiewa i rozpoznaje hymn Polski

3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec:

- ✓ reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany
- ✓ wykonuje improwizacje ruchowe do podanej muzyki
- ✓ improwizuje ruch kukiełek do muzyki
- ✓ realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych, gestów i ruchu
- ✓ wykonuje taniec dworski z epoki renesansu
- ✓ tańczy podstawowe kroki i figury poloneza i kujawiaka
- ✓ zna i tańczy kroki oraz figury gawota oraz prostego ludowego tańca rumuńskiego i tańca kowbojskiego

4. Gra na instrumentach muzycznych:

- ✓ odtwarza proste rytmy i schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych
- ✓ gra proste melodie i akompaniamenty na dzwonkach i na flecie
- ✓ wykonuje proste ilustracje instrumentalne do podanych tekstów i obrazów
- ✓ improwizuje na instrumentach muzycznych według ustalonych zasad

5. Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku:

zna wybrane znaki notacji muzycznej i reaguje na nie (wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut, pauz)

- ✓ zapisuje dźwięki za pomocą układu klocków rytmicznych i wykorzystuje zapis w zabawie
- ✓ korzysta z zapisu melodii w czasie gry na flecie lub na dzwonkach
- ✓ wie, że muzykę można zapisać za pomocą znaków muzycznych, zarejestrować przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu

Wychowanie fizyczne

1. Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia:

utrzymuje w czystości ręce i całe ciało

- ✓ przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu
- ✓ wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie

- ✓ dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słońce, lekki mróz itp.)
- ✓ dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych w pomieszczeniu do panujących tam warunków
- ✓ wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia
- ✓ zna wartość aktywności fizycznej i właściwego odżywiania dla prawidłowego funkcjonowania organizmu
- ✓ przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu, np. pływania, kilkugodzinnej wycieczki, wędrowki itp.
- ✓ ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń – uznaje, że każdy człowiek
- ✓ ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej
- ✓ akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu
- ✓ wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wyprowadzone z tych wartości
- ✓ wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i można im zapobiegać (szczepienia ochronne, właściwe odżywianie, aktywność fizyczną przestrzeganie higieny)
- ✓ dba o prawidłową postawę podczas siedzenia w ławce i przy stole
- ✓ zna wartość aktywności fizycznej i właściwego odżywiania dla prawidłowego funkcjonowania organizmu
- ✓ właściwie zachowuje się w czasie choroby
- ✓ wie, że nie można samodzielnie zażywać żadnych leków ani stosować środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem
- ✓ posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem
- ✓ umie wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych
- ✓ wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia
- ✓ zna numery służb ratunkowych i ogólnopolski numer alarmowy 112

2. Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych:

- ✓ przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty
- ✓ wykonuje skłony, skrętoskłony
- ✓ pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne
- ✓ biega z wysokim unoszeniem kolan
- ✓ biega w połączeniu ze skokiem
- ✓ biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki
- ✓ biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego
- ✓ biega w różnym tempie
- ✓ realizuje marszobieg
- ✓ wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego
- ✓ rzuca i podaje jedną ręką piłką małą i dużą w miejscu i w ruchu
- ✓ rzuca oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą
- ✓ toczy i kozłuje piłkę
- ✓ rzuca małymi przyborami na odległość i do celu
- ✓ skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała
- ✓ skacze w dal dowolnym sposobem
- ✓ skacze przez skakankę
- ✓ podnosi i przenosi przybory
- ✓ wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoski z zeskoki, skoki zajęcze

- ✓ wykonuje skłony, skrętoskłony
- ✓ wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie
- ✓ wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu
- ✓ wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej
- ✓ wspina się, np. na drabinkach
- ✓ mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich
- ✓ wykonuje próbę siły mięśni brzucha
- ✓ wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa
- ✓ współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych
- ✓ samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wad postawy

3. Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych

bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych

- ✓ reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych)
- ✓ respektuje i podporządkowuje się decyzjom sędziego
- ✓ organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez
- ✓ zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek – uczestników zabawy
- ✓ respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju
- ✓ radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej
- ✓ gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu
- ✓ respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych
- ✓ respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może tworzyć zagrożenie bezpieczeństwa
- ✓ uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np. ringo, mini--koszykówka, mini-siatkówka, mini-piłka ręczna i nożna
- ✓ potrafi wykonać prawidłowo elementy charakterystyczne dla tych gier: rzuty ringiem, piłką do kolegi, oburącz stojąc lub w biegu, elementy kozłowania stojąc lub w biegu, rzucanka siatkarska itd.
- ✓ układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy
- ✓ układa niekonwencjonalne zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, np. wyścig olbrzymów –czworakowanie w dużych butach, wyścig klaunów – wędrówka pary uczniów połączonych szarfą itp.
- ✓ ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu
- ✓ jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach